

На основу члана 65. Закона о високом образовању („Сл.гласник РС“ бр.88/17,73/18,27/18.-др.закон, 67/19,6/20.-др.закони,11/21.-аутентично тумачење, 67/21. и 67/21.-др.закон), члана 17. Правилника о спречавању и заштити од сексуалног узнемиравања на Универзитету у Београду, члана 57. Статута Универзитета у Београду – Факултета политичких наука, Наставно-научно веће Факултета на 3. електронској седници, одржаној од 23.12.2021. године до 27.12.2021. године, доноси:

ПРАВИЛНИК О СПРЕЧАВАЊУ И ЗАШТИТИ ОД СЕКСУАЛНОГ УЗНЕМИРАВАЊА И УЦЕЊИВАЊА НА УНИВЕРЗИТЕТУ У БЕОГРАДУ – ФАКУЛТЕТУ ПОЛИТИЧКИХ НАУКА

I Опште одредбе

Предмет правилника

Члан 1.

Овим Правилником о спречавању и заштити од сексуалног узнемиравања и уцењивања на Универзитету у Београду – Факултету политичких наука (у даљем тексту: Правилник) уређују се појам сексуалног узнемиравања и уцењивања, забрана сексуалног узнемиравања и уцењивања, мере спречавања и поступци заштите лица од сексуалног узнемиравања и уцењивања, а у циљу изградње и очувања начела академских слобода, једнаких могућности и услова студирања и рада, поштовања интегритета и људског достојанства свих учесника/учесница у процесу високошколског образовања.

Циљ и начела

Члан 2.

Циљ овог Правилника је снажење заштите људског достојанства и личног интегритета чланова и чланица универзитетске заједнице и лица која настоје да остваре неко своје право на Универзитету у Београду –Факултету политичких наука (у даљем тексту: Факултет), укључујући лица која су у поступку уписа на Факултет, лица чији је правни однос са Факултетом заснован на уговору, као и полазнике/полазнице програма које организује Факултет.

Овим Правилником изражава се суштинска посвећеност Факултета забрани дискриминације и било каквог облика злостављања и сексуалног узнемиравања и уцењивања.

Сваки поступак заштите од сексуалног узнемиравања и уцењивања (у даљем тексту: „поступак заштите“) сматра се хитним.

Свако запослено или радно ангажовано лице на Факултету (у даљем тексту: „запослени/запослена“), студент/студенткиња Факултета, лица која су у поступку уписа на Факултет, лица чији је правни однос са Факултетом заснован на уговору, као и полазници/полазнице програма које организује Факултет (у даљем тексту: „студент“) дужно је да поступа према другом запосленом/запосленој или студенту/студенткињи поштујући његово/њено лично достојанство и на начин којим се обезбеђује безбедно и здраво академско окружење и радна средина и развија колегијалност.

Факултет и учесници у поступку заштите дужни су да се руководе начелима поверљивости и заштите приватности.

Повреда обавезе из става 5. овог члана основ је за утврђивање дисциплинске одговорности запосленог/запослене или студента/студенткиње.

Појам сексуалног узнемиравања и сексуалног уцењивања

Појам сексуалног узнемиравања

Члан 3.

Сексуално узнемиравање, у смислу овог Правилника, јесте:

1) сваки нежељени вербални, невербални или физички акт сексуалне природе који има за циљ или представља повреду достојанства запосленог/запослене или студента/студенткиње Факултета, засновану на полу или на сексуалној оријентацији, а који изазива страх или ствара непријатељско, понижавајуће или увредљиво окружење;

2) омаловажавање пола, рода или сексуалне оријентације;

3) нежељене сексуалне примедбе и предлози, разни нежељени позиви, физички додири, говор тела, емоционално прогањање, понављано нежељено упућивање вербалних и физичких предлога полне природе другој особи, физичко нападовање, понављано нежељено изношење шала и опаски које су полно обојене, укључујући алузије на пол и сексуалну оријентацију, ругање и исмејавање које је полно обојено;

4) упућивање опаски у вези са полом, родом или сексуалном оријентацијом а које су противне вољи другог лица, као и сексуално интониран говор тела;

5) упућивање предлога за интимизирање запосленом/запосленој или студенту/студенткињи противно његовој вољи.

6) подстицање и навођење на понашање из т. 1-5 овог члана.

Научни радови и излагања запослених и студената/студенткиња који се односе на пол, род или сексуалну оријентацију, а којима се не врши повреда одредаба овог правилника, не сматрају се сексуалним узнемиравањем.

Члан 4.

Под нежељеним понашањем подразумева се свако понашање противно вољи студента/студенткиње или запосленог/запослене..

Појам сексуалног уцењивања

Члан 5.

Сексуално уцењивање у смислу овог Правилника је навођење на прихватање понашања сексуалне природе уз обећавање награде, претњу или уцену, односно свако понашање у виду сугестије, предлога или тражења услуга сексуалне природе, ради нарушавања одређених права или испуњавања обавеза на Факултету или понашање којим се лицу прети да ће у случају одбијања пружања тражених услуга бити му угрожена права, отежано или онемогућено остваривање обавеза или да ће се изнети нешто што може шкодити његовој части или угледу као и ускраћивање права или претња наношењем штете части и угледу запосленом/запосленој или студенту/студенткињи због неприхватања предлога за интимизирање.

Члан 6.

С обзиром на то да наставници/наставнице и сарадници/сараднице на Факултету обављају посебну врсту посла који захтева висок степен професионалне и моралне одговорности, те да у односу на студенте/студенткиње поступају са позиције ауторитета, понашање противно овом Правилнику сматра се нарочито озбиљном и тешком повредном правила понашања запослених на Факултету.

Сексистичка дискриминација

Члан 7.

На Факултету није дозвољена сексистичка дискриминација, односно вербални и невербални акти запослених и студената/студенткиња којима се исказују и пропагирају полне предрасуде или предрасуде везане уз сексуалну оријентацију и које доводе до дискриминације по полу.

II Забрана и спречавање сексуалног узнемиравања и уцењивања

Начело забране сексуалног узнемиравања и уцењивања

Члан 8.

На Факултету је сексуално узнемиравање и уцењивање забрањено.

Забрана из става 1. овог члана односи се и на понашање запосленог/запослене или студента/студенткиње ван просторија Факултета ако је у вези са радом или студирањем.

Уколико је запослени/запослена истовремено и студент/студенткиња, његова/њена одговорност за сексуално узнемиравање утврђује се у зависности од тога у којем је статусу предузимао радње због којих је покренут поступак против њега.

Забрана злоупотребе права на заштиту од сексуалног узнемиравања и уцењивања

Члан 9.

Злоупотреба права на заштиту од сексуалног узнемиравања и уцењивања (у даљем тексту: „злоупотреба права на заштиту“) је кажњива.

Злоупотреба права на заштиту постоји ако је подносилац захтева за заштиту од сексуалног узнемиравања и уцењивања свестан, или је морао да буде свестан, да нема основаних разлога за покретање поступка заштите, као и ако је подносилац поступак покренуо како би за себе или друго лице прибавио корист или другом лицу нанео штету.

Забрана предузимања штетне радње

Члан 10.

Никакве штетне последице неће трпети лице које је:

- 1) покренуло поступак заштите
- 2) било сведок сексуалног узнемиравања и уцењивања
- 3) охрабривало на покретање поступка заштите.

Континуирана обука за спречавање сексуалног узнемиравања

Члан 11.

Факултет обезбеђује континуирану обуку за све запослене и студенте/студенткиње у циљу стицања и продубљивања знања у питањима од значаја за спречавање сексуалног узнемиравања и уцењивања.

У циљу препознавања, превенције и спречавања сексуалног узнемиравања и уцењивања учествује Центар за студије рода и политике Факултета (у даљем тексту: Центар) кроз организацију информативно – едукативних активности.

Информативно–едукативне активности Центар је дужан да организује за запослене и студенте најмање једанпут годишње.

Приликом закључивања уговора о раду или о радном ангажовању, Факултет се стара о томе да запослени/запослене буду упознати са садржином овог Правилника, а сваком студенту/студенткињи се, по упису на студијски програм, доставља обавештење о забрани сексуалног узнемиравања и уцењивања, о правима, дужностима и одговорностима студената/студенткиња и запослених у вези са поштовањем те забране и о органима за спречавање сексуалног узнемиравања и уцењивања.

Образац обавештења из претходног става, утврдиће декан на предлог Повереника за равноправност.

Улога наставног плана, програма и уџбеника у спречавању сексуалног узнемиравања

Члан 12.

Спречавању сексуалног узнемиравања на Факултету посебан допринос пружају наставни план, програм и уџбеници, путем промовисања достојанства свих лица и указивања на недопуштеност дискриминације по било којем основу, а посебно по основу пола, рода, родног идентитета и сексуалне оријентације.

III Повереник за равноправност

Члан 13.

Факултет има Повереника за равноправност.

Повереника за равноправност именује декан Факултета и то 2 (два) из реда наставника и 1 (један) из реда запослених у Стручној служби.

Повереници за равноправност су задужени за превенцију и спречавање сексуалног узнемиравања и уцењивања студената и запослених, као и за сузбијање сваког облика дискриминације, а посебно по основу пола, рода, родног идентитета и сексуалне оријентације.

Факултет организује обавезну и континуирану обуку Повереника, у циљу стицања вештина потребних за обављање њихових надлежности и извршавање обавеза прописаних овим Правилником.

Контакт подаци о Повереницима објављени су на сајту Факултета

ПОСТУПАК ЗАШТИТЕ ОД СЕКСУАЛНОГ УЗНЕМИРАВАЊА И УЦЕЊИВАЊА САВЕТОДАВНИ ПОСТУПАК ЗАШТИТЕ ОД СЕКСУАЛНОГ УЗНЕМИРАВАЊА

Члан 14.

Лице које сматра да је било изложено сексуалном узнемиравању, односно уцењивању може се ради консултација обратити једном или свим Повереницима ради добијања савета о даљем поступању или решавању спорних околности у духу овог Правилника.

Саветодави поступак заштите (у даљем тексту: „саветодавни поступак“) води изабрани Повереник.

Члан 15.

Поступак пред Повереником је неформалан и не воде се службене евиденције.

Омогућавањем вођења неформалних процедура Факултет пружа могућност алтернативних решења, нарочито када се ради о сексистичкој дискриминацији и сексуалном узнемиравању које може да се превазиђе на алтернативан начин.

Члан 16.

Повереник ће саслушати запосленог/запослену или студента/студенткињу и пружити му/јој помоћ и подршку.

У случају сексистичке дискриминације, Повереник ће обавестити декана и заједно са деканом обавити разговор са лицем коме се ставља на терет такво понашање.

У случају сексуалног узнемиравања или уцењивања Повереник ће по обављеном разговору и у договору са запосленим/запосленом или студентом/студенткињом који сматра да је био изложен сексуалном узнемиравању или уцењивању одлучити о даљим поступцима који могу бити:

- савет запосленом/запосленој или студенту/студенткињи на који начин да реагује уколико се узнемиравање понови и евентуално га упутити на одговарајуће правне поступке заштите укључујући и оне који се воде пред надлежним органима јавне власти;

- одвојен разговор са лицем коме је на терет стављено да је вршило сексуално узнемиравање или уцењивање.

Уколико запослени/запослена или студент/студенткиња из члана 14. став 1. овог Правилника жели да се поступак настави, Повереник позива запосленог/запослену или студента/студенткињу који/а се терети за сексуално узнемиравање да му/јој усменим путем одговори на наводе који му се стављају на терет и даје му/јој савет како да се спорне околности реше у духу овог Правилника и по потреби обавештава га/је о поступцима који могу да буду вођени против њега/ње, укључујући оне који се воде пред органима јавне власти.

Повереници и чланови и чланице Управе Факултета, једном годишње, размењују информације који садржи број и врсте учињених прекршаја у духу овог Правилника у току претходне школске године.

Уколико су у свом раду Повереници дошли у контакт са информацијама на основу којих се може оправдано претпоставити да је учињено сексуално уцењивање, у обавези су да са тим информацијама упознају декана Факултета.

У поступку заштите, на предлог запосленог/запослене или студента/студенткиње из члана 14. став 1. овог овог Правилника може учествовати и лице од његовог/њеног поверења.

Члан 17.

У циљу разјашњења чињеница и решавања спорних околности у духу овог Правилника, Повереник може да предложи одржавање заједничког разговора са запосленим/запосленом или студентом/студенткињом који сматра да је изложен сексуалном узнемиравању и запосленим/запосленом или студентом/студенткињом који/која се терети за сексуално узнемиравање.

Разговор из претходног става ће се обавити само ако обе стране пристану на њега.

Уколико закључи да су наводи о сексуалном узнемиравању, односно да учињене радње одговарају опису дела сексуалног узнемиравања, Повереник ће обавестити запосленог/запослену или студента/студенткињу који/која се терети за сексуално узнемиравање о разлозима због којих се спорно понашање квалификује као сексуално узнемиравање и зашто је оно забрањено.

Уколико закључи да наводи о о сексуалном узнемиравању, односно да учињене радње не одговарају опису дела сексуалног узнемиравања Повереник ће обавестити запосленог/запослену или студента/студенткињу који/која сматра да је изложен сексуалном узнемиравању о разлозима због којих се спорно понашање не квалификује као сексуално узнемиравање и зашто оно није забрањено.

Упућивање на посредовање

Члан 18.

Повереник може да упути лица запослена на Факултету на посредовање у складу са законом којим се уређује спречавање злостављања на раду.

Дисциплински поступак

Члан 19.

У случају постојања основане сумње да је извршено сексуално узнемиравање или уцењивање, студент/студенткиња или запослени/запослена могу да покрену поступак за утврђивање дисциплинске одговорности другог студента/студенткиње или запосленог/запослене (у даљем тексту: „дисциплински поступак“), у складу са општим правним актима Универзитета у Београду и Факултета о дисциплинској одговорности студената и запослених.

Дисциплински поступак може да буде вођен и у случају злоупотребе права на заштиту.

Опште одредбе о поступцима заштите од сексуалног узнемиравања и уцењивања

Члан 20.

Саветодавни поступак може се покренути у року од шест месеци од дана када је учињено сексуално узнемиравање, или од дана када је последњи пут извршена радња која представља сексуално узнемиравање.

Вођење саветодавног поступка не искључује могућност вођења дисциплинског поступка.

Одговорност по овом Правилнику не утиче на одговорност по другим основима.

IV Прелазне и завршне одредбе

Започети поступци

Члан 21.

Поступци за утврђивање дисциплинске одговорности за понашање које се сматра сексуалним узнемиравањем или уцењивањем по овом Правилнику или за злоупотребу права на заштиту који су започети пре ступања на снагу овог Правилника окончаће се према прописима по којима су започети, у року од шест месеци од дана ступања на снагу овог правилника.

Поступци који не буду били окончани у року из става 1 овог члана окончаће се по одредбама овог Правилника.

Сходна примена закона

Члан 22.

На питања од значаја за предмет овог Правилника, а која нису њиме уређена, сходно се примењују одредбе закона.

Ступање на снагу

Члан 23.

Овај Правилник ступа на снагу осмог дана од дана објављивања на интернет страни Факултета.

Ступањем на снагу овог Правилника престаје да важи Правилник о понашању запослених у вези са превенцијом и заштитом од сексуалног узнемиравања и уцењивања студената и студенткиња Универзитета у Београду-Факултета политичких наука бр.01-1168/1 од 29.04.2014. године и 01-3224/1 од 03.11.2014. године.

**ПРЕДСЕДНИК ННВ
И ДЕКАН ФАКУЛТЕТА**

Проф. др Драган Симић